

5. Маслійчук В. Інтерв'ю з Михайлом Мінаковим. URL: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya> (дата звернення: 30.04.2019).

6. Тарабукін Ю. О. Соціологія міста : тексти лекцій. Київ : КДУ. 347 с.

7. Харарі Ю. 21 урок для 21 століття / пер. О. Дем'янчук. Київ : Book Chef, 2022. 416 с.

8. 45 ідей для українських міст / автор-куратор : Мікаель Колвілл-Андерсен. CANactions. 2023. 240 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-48>

ПРОБЛЕМА СМЕРТІ ТА БЕЗСМЕРТЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Нестеренко П. О.

*магістр практичної психології, практичний психолог,
незалежний дослідник
м. Кельн, Німеччина*

Проблема смерті та безсмертя, яка хвилювала людство з давніх часів, набуває особливої актуальності в контексті стрімкого розвитку технологій, зокрема, штучного інтелекту. Глобалізація, що стирає кордони між країнами та культурами, посилює цю дискусію, оскільки ми стикаємося з новими викликами та можливостями, які раніше були немислимі.

Один з таких трагічних та немислимих викликів для сучасної філософської антропології – це російська військова агресія проти мирної України та геноцид українського народу, що виступає однією з головних причин для дослідження феноменів смерті і безсмертя в царині філософської антропології.

Також дослідження проблеми смерті та безсмертя особистості є актуальним з ряду наступних філософських причин:

1. **Розвиток штучного інтелекту.** Штучний інтелект все більше проникає в наше життя, змінюючи його фундаментально. Можливість створення штучного інтелекту, здатного до самонавчання та саморозвитку, ставить питання про природу свідомості, розуму та, зрештою, про безсмертя. Чи може штучний інтелект стати носієм свідомості? Чи

може людина досягти безсмертя шляхом завантаження своєї свідомості в штучний інтелект? Це філософські питання на які ні сучасна філософія, ні сучасна наука, не мають однозначної відповіді [6].

2. **Продовження тривалості життя.** Досягнення в медицині дозволяють людям жити довше, але не безкінечно. Пошук шляхів подолання смерті стає все більш привабливим для багатьох. Штучний інтелект може запропонувати нові інструменти для досягнення цієї мети [4].

3. **Філософські імплікації.** Проблема смерті та безсмертя стосується не лише технологій, але й філософії, релігії та культури. Дослідження цього питання дозволить глибше зрозуміти природу людини, сенс життя та місце людини у Всесвіті.

4. **Соціальні наслідки.** Подолання смерті може призвести до радикальних змін у суспільстві [5]. Як зміняться сімейні відносини, економіка, політика, якщо люди житимуть нескінченно? Ми переконані, що одним з соціальних наслідків подолання смерті як такої на планеті Земля, може бути прискорення колонізації Марсу та інших планет як сонячної системи, так і вихід людства для життя на екзопланетах поза межами сонячної системи .

Також слід зазначити що розвиток штучного інтелекту (ШІ) відкриває перед людством нові горизонти можливостей, але водночас ставить перед нами фундаментальні філософські питання. Саме одним з таких питань є проблема смерті та безсмертя особистості [3]. Чи може ШІ допомогти нам подолати смертність? Чи може наша свідомість існувати вічно в цифровому світі? Ці питання виходять далеко за межі наукової фантастики і стають все більш актуальними в контексті сучасних технологічних трендів.

Розглянемо ці питання в нашому дослідженні більш детально.

1. Штучний інтелект та свідомість.

Ключовим питанням у розгляді проблеми безсмертя в контексті ШІ є питання про природу свідомості. Чи може ШІ володіти свідомістю, здатністю відчувати, мислити та відчувати себе особистістю? Якщо так, то чи можна перенести людську свідомість в цифрову середу, створивши таким чином цифрову копію людини, яка б продовжувала існувати після фізичної смерті?

На сьогоднішній день немає однозначної відповіді на ці питання. З одного боку, розвиток нейронних мереж та машинного навчання демонструє вражаючі результати, які дозволяють ШІ виконувати все більш складні завдання, включаючи творчість та емоційний інтелект. З іншого боку, ми досі не маємо повного розуміння того, як виникає свідомість і що є її основою.

2. Проблема ідентичності.

Навіть якщо ми припустимо, що створення цифрової копії свідомості є можливим, виникає питання про ідентичність. Чи буде ця цифрова копія тією самою людиною, що й її фізичний прототип? Чи збереже вона свої спогади, емоції та цінності? Або ж це буде нова, штучно створена істота, яка лише зовні нагадує оригінал?

Проблема ідентичності тісно пов'язана з питанням про природу особистості. Чи є особистість сукупністю наших фізичних характеристик, спогадів та досвіду, чи вона є чимось більшим, що виходить за рамки матеріального світу? [2].

3. Етичні аспекти.

Розвиток технологій, пов'язаних зі смертю та безсмертям, викликає ряд етичних питань. Хто має право вирішувати, хто може отримати доступ до технологій продовження життя? Які будуть наслідки для суспільства, якщо смерть стане подоланою?

Етичні аспекти проблеми смерті та безсмертя особистості піднімають ряд важливих етичних питань:

– Право на життя та смерть: Чи має цифрова копія людини право на життя? Чи можемо ми створювати і знищувати такі копії за власним бажанням? [1].

– Приватність: Як захистити приватність цифрових копій свідомості? Хто матиме доступ до цієї інформації?

Отже, проблема смерті та безсмертя особистості в контексті розвитку штучного інтелекту є однією з найскладніших і найактуальніших проблем сучасної філософії. Хоча людство ще далеке від створення цифрових копій свідомості, вже зараз необхідно задуматися про етичні аспекти цих технологій та розробити відповідні регуляторні механізми.

Розвиток штучного інтелекту відкриває перед людством нові можливості для пізнання себе і світу. Однак, щоб уникнути негативних наслідків, науковцям необхідно підходити до цих технологій з обережністю і критично оцінювати їх потенційні ризики.

Відповіді на питання, які піднімає проблема смерті та безсмертя особистості, можуть радикально змінити наше уявлення про себе та своє місце у світі. Вони можуть допомогти нам створити більш гуманне та справедливе суспільство, де технології слугують людині, а не навпаки.

Література:

1. Крилова С. А. Безсмертя особистості: ілюзія чи реальність. 1999. 138 с.

2. Папуча М. В. Проблеми психології особистісного розвитку. Ніжин : ПП Лисенко М. М. 2008. 384 с.

3. Хамітов Н. В. Технології штучного інтелекту стрімко входять у повсякденне життя людей. У зв'язку з цим постає питання етики використання штучного інтелекту та його філософського осмислення. 2023. URL: <https://old.nas.gov.ua/UA//Messages/news/Pages/View.aspx?MessageID=10584> (Дата звернення: 09.07.2024).

4. Batin M. [та ін.]. Artificial intelligence in life extension: From deep learning to superintelligence. 2017. URL: <https://research.ibm.com/publications/artificial-intelligence-in-life-extension-from-deep-learning-to-superintelligence> (дата звернення: 03.03.2024).

5. Kastenbaum R., Moreman Ch. M. Death, Society, and Human Experience. 12th Edition. New York. 2018. 568 p.

6. Pollock J. Philosophy and Artificial Intelligence. *Philosophical Perspectives*. Vol. 4, Action Theory and Philosophy of Mind. 1990. Pp. 461–498. URL: <https://www.jstor.org/stable/2214201> (дата звернення: 25.02.2024).